

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1” ในบทนี้จะสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน และครูอนามัยโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน และครูอนามัยโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัย กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากอัตราส่วนร้อยละ 80 สุ่มจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 85 โรงเรียน และนำมากำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน ๆ ละ 2 คน ครูอนามัยโรงเรียน ๆ ละ 2 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 340 คน

2. เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการสุขภาพในโรงเรียน และการให้สุขศึกษาในโรงเรียน โดยข้อคำถามครอบคลุมกระบวนการบริหารงานอนามัยในเรื่องของการวางแผน การจัดองค์การ

การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 53 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานอนามัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งและรับคืนทางไปรษณีย์
อีกส่วนหนึ่งเก็บด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ส่งไป 340 ฉบับ ได้รับคืน 334 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
98.24

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปSPSS/PC+ (Statistical
Package for the Social Sciences) เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัย ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)
และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัย เกี่ยวกับสภาพการ
บริหารงานอนามัยโรงเรียน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับปัญหาอุปสรรคในการบริหารงาน
อนามัยใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัย จากการวิจัยพบว่า สภาพการบริหาร
งานอนามัยโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.63$) ยกเว้นด้านการจัดการ
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับได้ดังนี้ (1)
ด้านการให้สุขศึกษาในโรงเรียน ($\bar{X}=3.80$) (2) ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน ($\bar{X}=3.62$)
และ (3) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ($\bar{X}=3.47$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาภาพรวมทั้ง 3
ด้าน เป็นรายชื่อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอนามัยมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานอนามัย
โรงเรียนที่ปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก 5 อันดับแรก คือ

1.1 โรงเรียนมีโครงการรองรับบริการสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพ
การปฐมพยาบาล และการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X}=4.22$)

1.2 ผู้บริการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนสุขศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ($\bar{X}=4.14$)

1.3 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้จักคิดริเริ่มพัฒนาในการสอนสุขศึกษาใน

โรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X}=4.13$)

1.4 กำหนดแผนงานการสอนสุขศึกษาสอดคล้องกับจุดประสงค์ ($\bar{X}=4.07$)

1.5 มีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม ($\bar{X}=4.02$)

2. สภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณารายด้านและเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน ($\bar{X}=4.00$) (2) ด้านการให้สุขศึกษาในโรงเรียน ($\bar{X}=3.94$) และ (3) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X}=3.87$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาภาพรวมทั้ง 3 ด้าน เป็นรายชื่อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนที่ปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก 5 อันดับแรก คือ

2.1 โรงเรียนมีโครงการรองรับบริการสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพ การปฐมพยาบาล และการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X}=4.43$)

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้จักคิดริเริ่ม พัฒนาปรับปรุง เผยแพร่ มีหลักในการบริการสุขภาพภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.29$)

2.3 มีการระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการบริหารงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้จักคิดริเริ่มพัฒนาการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพ รวมทั้งได้กำหนดให้จัดทำแผนการสอนสุขศึกษาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ($\bar{X}=4.26$)

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำในการบริหารงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น อาคารสถานที่ สาธารณูปโภค ($\bar{X}=4.22$)

2.5 ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล รู้จักคิดริเริ่ม พัฒนาปรับปรุง ซ่อมแซม และรักษา มีหลักในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพดี

3. สภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ตามความคิดเห็นของครูอนามัย จากการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) และเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) ด้านการให้สุขศึกษาในโรงเรียน ($\bar{X}=3.66$) (2) ด้านบริการสุขภาพในโรงเรียน ($\bar{X}=3.25$) และ (3) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X}=3.07$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาภาพรวมทั้ง 3 ด้านเป็นรายชื่อพบว่า ครูอนามัยมีความเห็นว่าสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนที่ปฏิบัติได้ 5 อันดับแรก คือ

3.1 ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนสุขศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ ($\bar{X} = 4.12$)

3.2 มีการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการให้สุศึกษาในโรงเรียนอย่างชัดเจนและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.04$)

3.3 โรงเรียนมีโครงการรองรับบริการสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพ การปฐมพยาบาล การส่งต่อนักเรียน และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ รู้จักคิดริเริ่มพัฒนาในการสอนสุศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.01$)

3.4 กำหนดให้มีแผนบริหารด้านการให้สุศึกษากำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่น การวางแผนเป็นรายภาคตลอดปีการศึกษา ($\bar{X} = 3.99$)

3.5 มีการประเมินผลแผนงานการสอนสุศึกษาในโรงเรียนทุกระยะ ($\bar{X} = 3.97$)

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนกับครูอนามัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านพบว่า ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน และด้านการให้สุศึกษาในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 และพิจารณาในภาพรวมก็พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนกับครูอนามัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนกับครูอนามัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 และพิจารณารายข้อก็พบว่าทุกกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05

4.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนกับครูอนามัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่าทุกกิจกรรมก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05

4.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนกับครูอนามัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน ด้านการให้สุศึกษาในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05

5. การทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัย

โรงเรียนกับครูอนามัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 เป็นไปโดยสอดคล้องและยอมรับกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. การศึกษาปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

6.1 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบในอันดับแรก คือ มีงบประมาณไม่เพียงพอ และรองลงมา คือ ขาดการประเมินผลของแผนงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียน และระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกไม่ดีพอ ตามลำดับ

6.2 ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน ปัญหาที่พบในอันดับแรก คือ งบประมาณมีไม่เพียงพอ รองลงมา ขาดการประเมินผลของแผนงานด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน และการสรรหาบุคลากรไม่เหมาะสมกับงานด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียน ตามลำดับ

6.3 ด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ปัญหาที่พบในอันดับแรก คือ ขาดการประเมินผลของแผนงานด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน รองลงมา คือ งบประมาณมีไม่เพียงพอ และผู้บริหารและบุคลากรที่รับผิดชอบไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการสอนสุขศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัย พบว่า สภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานอนามัยด้านการให้สุขศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ

ความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนความคิดเห็นของครูอนามัยโรงเรียนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการให้สุขศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนด้านการให้สุขศึกษาใน โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัยในภาพรวมอยู่ในอันดับแรก มีความสำคัญอาจเป็นเพราะว่าบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนจะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีความรู้ ทักษะในวิชาสุขศึกษา และทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และฉบับปรับปรุง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และสอดคล้องกับ สุชาติ โสมิตรประยูร (2526:63) กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาในโรงเรียนเป็นภารกิจโดยตรงตามหลักสูตรซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมส่วนงานด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียนและการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นภารกิจของโรงเรียนในการจัดส่งเสริม สนับสนุน และบริการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและยังสอดคล้องกับ สายหยุด ชมานนท์ และคนอื่น ๆ (2521:2) กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาในโรงเรียนเป็นการสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ พรณี พันมา (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจในการบริหารงานอนามัยโรงเรียนครบถ้วน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการอำนวยความสะดวกและควบคุม ส่วนความคิดเห็นของครูอนามัยผู้ปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียน

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัยในสภาพการบริหารงานอนามัยโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนสูงกว่าครูอนามัย และเป็นการสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งน่าจะมาจากสาเหตุพื้นฐานทางเพศและประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่แตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งจากข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า และสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ พื้นฐานทางความคิดของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานย่อมมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ลักษณะของงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องอำนวยความสะดวก ตัดสินใจ มอบหมายหน้าที่ การจูงใจ ประสานงานให้มี ส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อองค์กร ซึ่งจะมีความแตกต่างจากลักษณะงานของผู้ปฏิบัติต่อครูอนามัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติประสบปัญหา อุปสรรค จึงพิจารณาการทำงานของผู้บริหารต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิดา สุภอักษร (2542:78) ได้กล่าวว่าพื้นฐานทาง

ความคิดของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติจะแตกต่างกัน คือ การพิจารณาภาพลักษณ์ต่าง ๆ ของผู้บริหารจะพิจารณาสิ่งต่างๆ ในภาพรวม ส่วนผู้ปฏิบัติจะพิจารณาในส่วนย่อยๆ ที่เป็นรายละเอียด ซึ่งสาเหตุดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลให้มีพื้นฐานด้านความคิดแตกต่างกัน

3. การศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัยพบว่า โดยภาพรวมปัญหาในการบริหารงานอนามัยโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านบริการสุขภาพในโรงเรียน และด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ปัญหาที่พบมากและควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเรียงตามลำดับ คือ 1) งบประมาณมีไม่เพียงพอ 2) ขาดการประเมินผลของแผนงานโครงการต่าง ๆ 3) การสรรหามบุคลากรให้เหมาะสม 4) บุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ซึ่งปัญหาที่พบ ดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชัย บรรณสาร (2535:บทคัดย่อ) ที่พบว่าปัญหาอุปสรรคสำคัญในการวางแผนพัฒนาสุขภาพนักเรียนประถมศึกษา คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประเมินโครงการและอุปกรณ์ต่างๆ และยังไม่สอดคล้องกับแนวความคิด พัลเคนบริ (1980:5739 A) กล่าวว่า วิชาสุขศึกษายังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากผู้บริหารและครูสุขศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดคุณวุฒิทางด้านสุขศึกษาโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะและแนวทางให้ผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัยนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานอนามัยโรงเรียน

1.2 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอนามัยโรงเรียน เช่น สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด กรมสามัญศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดเป็นนโยบาย เผยแพร่ ธรรมนูญประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงวัตถุประสงค์ ภารกิจและแนวทาง ตลอดจนการมีส่วนร่วมการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน

1.3 สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยนี้ ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานอนามัยโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร แผนงานและโครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม ตลอดจนการเผยแพร่ ธรรมนูญ ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรเอกชนต่าง ๆ ได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์

ภารกิจและการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน ตลอดจนให้ความร่วมมือในการพัฒนางานอนามัยโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบในการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนที่เหมาะสม

2.4 ควรมีการศึกษาให้ทราบถึงสาเหตุของความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารงานอนามัยโรงเรียนและครูอนามัย ซึ่งจากผลการวิจัยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกือบทุกประเด็น